

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว
โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร
A STUDY CURRENT STATE AND THE DESIRES STATE OF THE SYSTEM OF STUDENT
CARING AND SUPPORTING MANAGEMENT FOR MIGRANT STUDENTS IN MIGRANT SCHOOL
MODEL IN SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

นางสาวศศิทิยา เทพเสนา *

Sasikitiya Thepsena

ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ **

Asst. Prof. Pongsin Viseshsiri, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร กรอบการวิจัยที่ใช้คือ องค์ประกอบแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน 4) ป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อประชากรที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัจจุบัน : สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียน รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียน รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: sasikitiya@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: y.pongsin@gmail.com

Abstract

The purposes of this research was to determine the current state and the desired state of the management of the system of student caring and supporting management for Migrant students in migrant school model in Samut sakhon primary educational service area office. The research population of 30 included administrators and teachers. The research instruments consisted of a questionnaire and interview questions. The data were analyzed using descriptive statistics.

The results of this research were as follows: The current state and the desires state for the management of the system of caring management for Migrant students in migrant school model in Samut sakhon primary educational service area office were all were found at a high level as follows. The most frequent practice for the recognition of each student and student transfer , problem prevention and solution , the classification and screening of student and the promotion of student development.

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน / โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

Keywords : STUDENT CARING AND SUPPORTING SYSTEM / MIGRANT STUDENTS IN MIGRANT SCHOOL MODEL IN SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE

บทนำ

เนื่องด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดนโยบายให้ปีการศึกษา 2557-2558 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 : ออนไลน์) โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกระดับให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และทุกคนได้รับสิทธิความเสมอภาคทางการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเร่งรัดพัฒนาในโรงเรียนทุกแห่งมีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนที่เข้มแข็ง ผ่านกระบวนการพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะในการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนตามแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเสมอภาค ตามกลยุทธ์การประสานช่วยเหลือและจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร์ ทั้งนี้การเข้ามาในระบบการศึกษาของเด็กที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎร์ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน (รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ, 2553) การเข้ามาของเด็กต่างด้าวในห้องเรียนของเด็กไทยที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเรียนการสอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ในอนาคตเด็กต่างด้าวมักมีแนวโน้มที่จะอพยพเข้าประเทศมากขึ้น ซึ่งเด็กเหล่านี้จะเข้ามามีผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กไทยและจะเป็นประเด็นที่รัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นข้อถกเถียงร่วมกันในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาในภูมิภาค ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กต่างด้าวจะยิ่งยุ่งยากขึ้น หากไม่มีการวางแผนกลยุทธ์ทางการบริหารการจัดการศึกษาที่ดีก็จะเป็นการสูญเสียงบประมาณโดยใช้เหตุ

จากการศึกษาผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์มุมมองของครูในการจัดการเรียนการสอนเด็กต่างด้าวในโรงเรียน (รัตนพงศ์ ตุมพสุวรรณ, 2553) พบว่าข้อเสนอแนะจากการวิจัย สำหรับหน่วยงานระดับโรงเรียน

โรงเรียนที่มีเด็กต่างด้าวเรียนอยู่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงคนในชุมชน ดำเนินการปฏิบัติตามนโยบายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งการ หากเกิดปัญหาควรร่วมกันแก้ปัญหาช่วยเหลือกัน ประกอบกับผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ต่างด้าว ในเขตพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (กาญจนา สมสุข, 2555) ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่า ควรมีการวางแผนนโยบายด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมและมีแนวทางปฏิบัติไปในทางเดียวกัน รวมถึงควรมีการควบคุม นิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตามกระบวนการ PDCA โดยเปิดโอกาสในทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจากที่ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่าโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ตามองค์ประกอบแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) คัดกรองนักเรียน 3) ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) ป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ เพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ถึงสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเสมอภาค ตามกลยุทธ์การประสานช่วยเหลือและจัดการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กที่ไม่อยู่ในทะเบียนราษฎรอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อโรงเรียนที่มีเด็กต่างด้าวต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 5 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับเด็กต่างด้าว
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ เรียบเรียง และสร้างเป็นแบบสอบถามเป็นรายข้อ ให้สอดคล้องกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรง ความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์
4. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแล้ว รวบรวมข้อมูลเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 30 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมาทั้งสิ้น 26 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS For Window 21.0 ดังนี้

แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวของโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า

สภาพปัจจุบัน : สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, $\sigma = 1.02$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.56$, $\sigma = 1.02$) รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.54$, $\sigma = 1.04$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.53$, $\sigma = 1.05$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.28$, $\sigma = 0.95$)

สภาพที่พึงประสงค์ : สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, $\sigma = 0.80$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.41$, $\sigma = 0.77$) รองลงมาคือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.39$, $\sigma = 0.79$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$, $\sigma = 0.80$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.26$, $\sigma = 0.82$)

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองดีขึ้น รองลงมาคือ การส่งเสริมเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการคัดกรองนักเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนเพื่อวางแผนร่วมกันในการช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันในระดับต่ำสุด คือการส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนอย่างเพียงพอในการคัดกรองนักเรียนและการให้ความสำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่ม

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตามความต้องการของนักเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และการให้ความสำคัญกับผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดคือ การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง รองลงมาคือ การส่งเสริมความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันในระดับปานกลางและมีค่าต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้มีความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ปัญหานักเรียน

ด้านการส่งต่อ

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อ ส่วนข้อที่มีสภาพปัจจุบันในระดับปานกลางและมีค่าต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้มีการประสานระหว่างครูในโรงเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์รายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองดีขึ้น และการส่งเสริมเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการคัดกรองนักเรียน

สภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนอย่างเพียงพอในการคัดกรองนักเรียน และการส่งเสริมให้ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกันตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือ การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่ม

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

สภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งเท่ากันกับการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ส่วนข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาย

สภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์รองลงมา คือ การส่งเสริมให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไข ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน

ด้านการส่งต่อ

สภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการส่งต่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหานักเรียน ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ และการส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการประสานระหว่างครูในโรงเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอกเมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านที่ 1 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}$ = 3.56) 1.1 การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.72) 1.2 การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ($\bar{X}$ = 3.65) 1.3 การให้ความสำคัญกับผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.65) 1.4 การส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X}$ = 3.65)	ด้านที่ 1 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}$ = 4.39) 1.1 การส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ($\bar{X}$ = 4.46) 1.2 การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.46) 1.3 การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ($\bar{X}$ = 4.46) 1.4 การให้ความสำคัญกับผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.44)

1.5 การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.42$)	1.5 การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมก่อนเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.23$)
ด้านที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.54$) 2.1 การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.75$) 2.2 การส่งเสริมความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 3.63$) 2.3 การส่งเสริมให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.61$) 2.4 การส่งเสริมให้มีความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.33$)	ด้านที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.41$) 2.1 การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.53$) 2.2 การส่งเสริมให้ครูดำเนินการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.46$) 2.3 การส่งเสริมความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.45$) 2.4 การส่งเสริมให้มีความหลากหลายของกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.30$)
ด้านที่ 3 การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.54$) 3.1 การส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.71$) 3.2 การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนเพื่อวางแผนร่วมกันในการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 3.62$) 3.3 การส่งเสริมให้ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน ($\bar{X} = 3.58$) 3.4 การส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนอย่างเพียงพอในการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.33$) 3.5 การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่ม ($\bar{X} = 3.33$)	ด้านที่ 3 การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.37$) 3.1 การส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.49$) 3.2 การส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนอย่างเพียงพอในการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.41$) 3.3 การส่งเสริมให้ชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน ($\bar{X} = 4.39$) 3.4 การส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนเพื่อวางแผนร่วมกันในการช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.36$) 3.5 การให้ความสำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนเพื่อการแบ่งกลุ่ม ($\bar{X} = 4.24$)
ด้านที่ 4 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.28$) 4.1 การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองดีขึ้น ($\bar{X} = 3.53$) 4.2 การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู ($\bar{X} = 3.38$) 4.3 การส่งเสริมเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 3.36$) 4.4 การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.02$) 4.5 การส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.21$) 4.6 การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.15$) 4.7 การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.02$)	ด้านที่ 4 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4.1 การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู ($\bar{X} = 4.37$) 4.2 การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองดีขึ้น ($\bar{X} = 4.36$) 4.3 การส่งเสริมเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.29$) 4.4 การส่งเสริมให้ครูมีข้อมูลด้านความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.22$) 4.5 การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.16$) 4.6 การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.09$) 4.7 การส่งเสริมให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.07$)
ด้านที่ 5 การส่งต่อ ($\bar{X} = 3.54$) 5.1 การส่งเสริมให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่	ด้านที่ 5 การส่งต่อ ($\bar{X} = 4.41$) 5.1 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการ

ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.75$) 5.2 การส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.63$) 5.3 การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.61$) 5.4 การส่งเสริมให้มีการประสานระหว่างครูในโรงเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก ($\bar{X} = 3.33$)	แก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.53$) 5.2 การส่งเสริมให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.46$) 5.3 การส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ปัญหาในเบื้องต้นก่อนดำเนินการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$) 5.4 การส่งเสริมให้มีการประสานระหว่างครูในโรงเรียนในการส่งต่อภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.30$)
---	---

แผนภาพ สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวของโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวของโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันที่มีระดับสูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจและรู้จักตนเองดีขึ้น ผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจะได้ข้อมูลเชิงประจักษ์จะเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน จากผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าว พบว่าเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่ครูปฏิบัติมากที่สุด คือ แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนัส ขาวไข่มมหา (2552) คือ ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ เช่น ระเบียบวาระสนทนา แบบประเมินพฤติกรรมของเด็ก การสัมภาษณ์ เพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผู้วิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือ การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555, จุลสาร) ได้กล่าวถึงจุดเน้นของนโยบายปีการศึกษา 2555 – 2556 ปีแห่งการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้พ้นภัยยาเสพติดที่ว่าด้วย การพัฒนาวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย (เน้นให้นักเรียนทุกคนได้รับการเยี่ยมบ้าน โดยครูที่ปรึกษาหรือบุคลากรของโรงเรียน) ผู้วิจัยพบว่าเด็กต่างด้าวมีความพร้อมด้านฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่าทางโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นควรมีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่เป็นเด็กต่างด้าวของครู เพื่อเพิ่มการประสานข้อมูลกับผู้ปกครองของเด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองได้ข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนหรือพฤติกรรมของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และประกอบการพิจารณาอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เป็นเด็กต่างด้าวอย่างเหมาะสม

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยพบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดและมีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดด้วยเช่นเดียวกัน คือ การส่งเสริมให้มีความชัดเจนของเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546) กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ผู้วิจัยเสนอว่าโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนสำหรับเด็ก

ต่างตัวร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์การจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาสำหรับเด็กต่างตัว ประโยชน์ของการจัดกลุ่มนักเรียนก็เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือและแก้ปัญหาตรงกับปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด แล้วควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการคัดกรองเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนในลำดับต่อไป

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยพบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ ในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดคือการส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งเท่ากันกับการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน ผู้วิจัยจึงเสนอว่า กิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ควรดำเนินการจัดให้มากขึ้น อาจจัดแสดงความสามารถโดยใช้เวลาในคาบโฮมรูม จะทำให้ครูที่ปรึกษารู้จักลักษณะนิสัยจากความถนัดและความสนใจของนักเรียน ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ครูที่ปรึกษาได้พิจารณาเลือกกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพในตัวนักเรียนได้ตรงตามความต้องการของนักเรียน และเป็นกิจกรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนด้วยกันเองเพื่อเพิ่มการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และได้รับการยอมรับทางสังคมของเด็กต่างตัว สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาความสามารถและการสร้างคุณค่าให้ผู้เรียน โดยจัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน แสดงความสามารถให้ผู้อื่นได้รับรู้ ได้ชื่นชม ภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง มีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอเพิ่มเติมว่าโรงเรียนควรให้ความรู้และฝึกทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง ส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรชุมชนมาใช้ในการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยพบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดและมีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดด้วยเช่นเดียวกัน คือ การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุเทพ พรหมรักษา (2552) คือ การส่งเสริมให้มีการติดตามดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้วิจัยพบว่าเด็กต่างตัวส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบและขยันต่อการเล่าเรียนก็จริง แต่เด็กต่างตัวบางส่วนมีพฤติกรรมขาดเรียนบ่อยครั้ง ซึ่งจัดว่าอยู่ในกลุ่มเสี่ยงของการคัดกรองนักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยเสนอว่า ครูควรได้รับการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเด็กต่างตัว อย่างน้อยทุกๆปีการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรู้วิธีการแก้ไขปัญหาได้เหมาะสม

5. ด้านการส่งต่อ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยพบว่าข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่ออย่างสม่ำเสมอ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูในโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียน คือ ครูแนะแนว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นันทินี เครือจันทร์ (2551) คือ โรงเรียนริมชลจะส่งต่อนักเรียนไปให้ครูแนะแนว เพื่อดำเนินการช่วยเหลือ ส่วนโรงเรียนชายทะเลและโรงเรียนภูผามีลักษณะการดำเนินการส่งต่อนักเรียนภายในที่คล้ายกัน คือ จะมีการส่งต่อ 2 แบบ คือ ส่งต่อนักเรียนไปให้ครูแนะแนวช่วยดำเนินการแก้ปัญหา และการส่งต่อนักเรียนไปให้ฝ่ายกิจการนักเรียนดำเนินการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นเด็กต่างด้าวในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งมีการประสานงานกับครูที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอที่จะให้ครูได้ติดตามและจัดทำข้อมูลนักเรียนอย่างละเอียด และเอาใจใส่กับนักเรียนที่มีการส่งต่อภายนอก ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่าโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่นจึงควรส่งเสริมการประสานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ในด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนมีโอกาสดำเนินการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนโดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแต่งตั้งคณะทำงานโดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และผู้ปกครองเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่แท้จริง ส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรชุมชนมาใช้พัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า เด็กต่างด้าวส่วนใหญ่จัดว่าอยู่ในกลุ่มเสี่ยงของการคัดกรองนักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมบุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ แนวทางปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือเด็กต่างด้าวโดยเฉพาะ

3) จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นเด็กต่างด้าวในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประสานกับบุคลากรภายนอกหรือหน่วยงานภายนอกให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวของโรงเรียนต้นแบบคนพลัดถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าการส่งต่อยังคงมีการปฏิบัติในระดับน้อย ซึ่งในการวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการวิจัยการส่งต่อเพื่อให้เกิดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับเด็กต่างด้าวให้มีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 – ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6)*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กฤตยา บุญวิไล. (2555). *การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (OJED, Vol.7, No.1, 2012, pp. 248-260)
- กาญจนา สมสุข. (2555.) *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศูนย์การเรียนรู้นักเรียนต่างด้าว ในเขตพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นันทินี เครือจันทร์. (2551). *การวิเคราะห์บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส ขาวไข่มมหา. (2552). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประจำเฉพาะความพิการประเภทความบกพร่องทางการได้ยิน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุเทพ พรหมรักษา. (2552). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ พนักงานครูเทศบาล ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (2556). *รายงานการประชุมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ครั้งที่ 5*.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ปีงบประมาณ 2558*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.obe.go.th/node/93> [28 พฤษภาคม 2558]
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552ข). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน*.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา - มัธยมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). *ปีการศึกษา 2555 – 2556 ปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้พ้นภัยยาเสพติด*. กรุงเทพมหานคร. (จุลสาร)

- ฤทัยทิพย์ พัดทอง. (2555). การศึกษาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียนองค์กรักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบริหาร
ศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (OJED, Vol.7, No.1, 2012, pp. 1872-1884)
- หัสพงศ์ งานดี. (2551). การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน:
กรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.